

NJFF
Troms

Naturvernforbundet
i Troms

Framtiden i
våre hender

Kåfjord kommune

post@kafjord.kommune.no

Tromsø, 09.05.2022

Dette brevet sendes på vegne av Troms Turlag, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms, 4H Troms, Framtiden i Våre Hender Nord og Midt-Troms Naturlag.

Høringsuttalelse

Planprogram kommuneplanens samfunns- og arealdel

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i gamle Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen. Det er på denne bakgrunn vi gir vårt innspill i det følgende. Vi står i vårt tid ovenfor store utfordringer knyttet til natur- og klimakrise, samt utfordringer knyttet til folkehelse. FNF Troms mener kommunene som den viktigste planmyndigheten har gode muligheter og verktøy til å bidra til en positiv utvikling for disse temaene og finne de beste løsningene gjennom de valg som fremkommer i kommuneplanen.

Innspill til mål og fokusområder

Forum for natur og friluftsliv Troms mener det er positivt at kommunen er tydelig på at FNs bærekraftsmål skal være en bærebjelke i arbeidet med kommuneplanen og vi oppfatter det slik at kommunen ser disse målene i sammenheng på en fordelaktig måte.

Kultur/næring

FNF Troms vil vise til at det er positivt at kommunen fremhever sine naturgitte fortrinn innen natur og friluftsliv i relasjon til utvikling av sitt reiseliv og følgelig fremhever disse fortrinnene som verdifulle for Kåfjord kommune. Vi vil i den sammenheng vise til et helt konkret eksempel fra Norsk lavforening (tilknyttet Botanisk forening) der en ekskursjon skal foretas i Kåfjord kommune sommeren 2022- der det også benyttes overnatting i et av kommunens reiselivsanlegg. Den landsdekkende foreningen gir en svært fordelaktig beskrivelse av kommunen:

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
troms@fnf-nett.no | Holtvegen 66, 9269 Tromsø | 951 75 403
organisasjonsnummer 996 197 786 | www.fnf-nett.no/troms

Velkommen til Kåfjord i Nord-Troms, og en av de botanisk rikeste og landskapsmessig mest spektakulære kommunene i Nord-Norge!¹

FNF Troms mener denne type verdsetting og fokus på de naturverdiene en kommune har og hvordan man kan skape aktivitet basert på en skånsom bruk av disse er positivt i lys av den naturkrisen vi har som forutsetter ivaretagelse av naturmangfold. Det er også en utvikling der mange ønsker å oppsøke natur for å ha møter, utviklingsprogram og lignende- der man tidligere utførte dette i kontorlokaler etc.

Fokus på kultur gir også en mulighet til å videreutvikle skjæringspunktet mellom friluftsliv og kultur i kommunen knyttet opp mot kvensk og samisk forhold til natur og for eksempel sanketradisjoner eller bruk av fjorden. Lokal kunnskap og kjennskap til tradisjonell bruk er viktige ressurser å ta vare på- samt sikre overføring av til nytte og glede for fremtidige generasjoner.

Folkehelse/barn og unge

Det er svært positivt av kommunen fremhever friluftsliv og naturgitte fortrinn som en viktig del av folkehelsearbeidet. Det er liten tvil i forskningen på at friluftsliv og nærhet til natur er viktig for vår psykiske og fysiske helse.² Mer fysisk aktivitet ute er også et svært viktig tiltak for barn og unges helse og sosiale liv.³ Norsk friluftsliv har i disse dager et prosjekt som heter #sammenpåtur og et av eksemplene viser med tydelighet hvor viktig friluftsliv kan være i arbeid med helse hos unge.⁴

Vi håper kommunen i forbindelse med folkehelseprogrammet i fylket kan oppfordre til større fokus på verktøykasser og prosjekter som er nyttige for hvordan nettopp friluftsliv og natur kan bidra til bedre folkehelse.⁵ Dette for sikre at man kan følge opp samfunnsdelen med de beste verktøyene og få ut potensialet til de ulike virkemidlene- herunder friluftsliv som både er tilgjengelig og også et rimelig tiltak rent økonomisk. Det er også positivt med god kunnskap om de møteplassene kommunen har som er utendørs.

Klima og miljø

Det er positivt at kommunen har et særlig fokus på klimaendringer og hvilke tilpasninger som er nødvendige og hvilke virkninger man kan forvente. FNF Troms mener imidlertid at det er **viktig å også belyse naturkrisen og tap av naturmangfold** som en rekke offentlige instanser og forskningsinstitusjoner har påpekt er en like stor utfordring for våre samfunn som klimaendringer- og ikke minst- at disse må løses i sammenheng. Derfor virker det naturlig at både klima og naturkrisen er beskrevet under en slik målsetning. KS har blant annet vært veldig tydelige på at naturkrisen og klimakrisen må løses sammen og at kommunene har en nøkkelrolle i dette arbeidet.

¹ <https://lavforening.botaniskforening.no/kalender/lavekursjon-til-kafjord/>

² https://norskfriluftsliv.no/wp-content/uploads/2019/09/Brosjyre_friluftsliv-og-helse_norsk.pdf

³ <https://www.friluftsrad.no/b/9142/fysisk-aktivitet-i-friluft-viktig-for-folkehelse>

⁴ <https://norskfriluftsliv.no/naturen-som-medisin-fa22/>

⁵ <https://www.tffk.no/tjenester/folkehelse-idrett-og-friluftsliv/folkehelse/program-for-folkehelsearbeid-i-kommunene/>

Naturkrisen og klimakrisen henger tett sammen

De to krisene forsterker hverandre. Omstilling må skje raskt, slår tre FN-rapporter fast. Hva betyr det for kommunesektoren? En ny rapport fra forskerfellesskapet Ciens mener kommuner og fylkeskommuner kan ha en nøkkelrolle.⁶

Innspill arealstrategi og arealplan

FNF Troms kan ikke se at nyere prinsipper for arealforvaltning som **gjenbruk av arealer**, **arealregnskap** eller **arealnøytralitet** er nevnt i strategien eller lignende. Vi mener dette kan være nyttige verktøy som kan gi gode løsninger for arealbruken i kommunen og vi oppfordrer til å vurdere å innlemme disse i forbindelse med arealplan og arealstrategien.

Det er positivt at kommunen ser strandsone og sjøareal i sammenheng i forbindelse med ny kystsoneplan. Vi vil imidlertid også vise til at kystsoneplaner er krevende og kompliserte og be om at kommunen vurderer eksempelvis en nettside der man kan følge de ulike stegene i planprosessen- inkludert innspill og faglig grunnlag. Det er særlig hensynet til manglende kunnskap om marin natur og betydningen opp mot sjøsamisk og kvensk bruk av fjorden som er viktige punkter å følge opp.

Innspill utredningstema

Barn og unges oppvekstvilkår

- «Læring i friluft» er et fylkeskommunalt prosjekt der friluftsrådene er med og der også FNF Troms deltar. Vi mener det kan være nyttig å belyse de positive virkningene av at kommunen har skoler med god tilgang til ulike **uteklasserom** og også vurdere tilgangen på slike ved en plassering av felles ungdomsskole.
- Potensialet for friluftsliv og aktiviteter for unge mener vi er et viktig område å belyse- også med tanke på nye etableringer for eksempel knyttet til bruk av fjorden i friluftssammenheng.
- Andelen barn og unge som leker ute er halvert siden 2015 og ble verre under koronapandemien- tiltak som kan belyse dette er viktige utredningstema⁷ og kommunen har gode forutsetninger for å få de positive effektene av utendørslek.

Samiske og kvenske interesser

- Naturbruk og tradisjonell bruk av naturen er viktige for samiske og kvenske interesser og henger også nært sammen med ivaretagelse av natur- og friluftsliv som en arena for kunnskapsoverføring. Dette er tema vi også mener er viktig å belyse virkningene og mulighetene for.

⁶ <https://www.ks.no/fagomrader/samfunnsutvikling/klima/naturkrisen-og-klimakrisen-henger-tett-sammen/>

⁷ <https://norskfriluftsliv.no/barn-leker-mindre-ute-i-naeromradet/>

Klima og miljø

- Vi oppfordrer kommunen til å vurdere om informasjonen i det offentlige rom knyttet til klimavennlige valg er god nok- eksempelvis hvor ladestasjoner er plassert og lignende.
- El-sykkel og lignende transportmidler kan være aktuelle i kommunen og kan sees i sammenheng med behovet for gang- og sykkelstier, samt tilbud om utleie av slike fremkomstmidler (også i sammenheng med reiseliv).
- **Naturlige karbonlagre** er viktige i klimasammenheng og vi håper planarbeidet kan gi en god oversikt over hvor disse er i kommunen.⁸

Naturmangfold

- Kommunen har et uvanlig rikt naturmangfold, men har ikke en kommunedelplan for naturmangfold. I planarbeidet bør det derfor være et utredningstema om kunnskapen er god nok på dette området, behovet for ytterligere kartlegging og om eksisterende kunnskap er godt nok sammenstilt.⁹ Dette gjelder både for marin natur og land.
- Landskap er ikke nevnt som tema, men kommunen har spektakulært landskap av ulik art der fremtidig arealforvaltning vil være av betydning.
- Lysforurensning- dette er et tema som er aktuelt og hvor både strømsparing og hensyn til natur, friluftsliv og reiseliv er aktuelt.¹⁰
- Skogbruk og trær som ikke naturlig hører hjemme i området.

Strandsone, akvakultur og kystsoneplan

- Det er positivt at allmennhetens bruk av strandsonen er i fokus, og vi viser også til behovet for å vurdere strandsonebruk utfra eksempelvis fugl da dette er viktige habitat for en lang rekke arter.
- Akvakultur har stor påvirkning på naturmangfold og friluftsliv- vi håper kommunen vil vurdere muligheten for krav om lukket teknologi i den grad man ønsker å åpne for mer akvakultur i kommunen- noe vi ikke anbefaler av ovennevnte hensyn.
- Kunnskapsgrunnlaget for marint liv er generelt mangelfullt og vi mener det er særlig viktig å forbedre denne- herunder er lokal kunnskap også viktig med tanke på gytefelt og gyteområder.
- Lysforurensning

⁸ <https://www.nina.no/Natur-og-klima/Opptak-og-lagring-av-karbon>

⁹ Eksempler: Midt- Troms Naturlag har kartlagt i Kåfjord i en årrekke : <https://pizgc1wcip25xdok4cradtca-wpengine.netdna-ssl.com/wpcontent/uploads/2019/03/Kartleggingsnotat-32-2018-Glimt-fra-sm%C3%A5dyrfaunaen-og-botaniskeforekomster-i-Nord-og-Midt-Troms-sommeren-2018.pdf> og det var nylig en NIN kartlegging i kommunen <https://www.statsforvalteren.no/nn/troms-finnmark/miljo-og-klima/naturmangfald/kartlegging-av-naturtyper-2021/>

¹⁰ <https://bevarmorket.no/>

Medvirkning

FNF Troms ønsker kommunen lykke til med planprosessen og hvis det er noe vi kan bidra med på vegne av våre tilsluttede organisasjoner og fra vårt perspektiv stiller vi oss til disposisjon.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms

